

ТИПОВА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ЗАКЛАДУ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Вступ

Освітня програма закладу позашкільної освіти – це нормативний документ, який містить характеристику змісту позашкільної освіти, особливості організації освітнього процесу та освітню місію закладу позашкільної освіти. Освітня програма закладу позашкільної освіти розробляється на основі **Типової освітньої програми закладу позашкільної освіти**, затвердженої центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти і науки, іншими центральними органами виконавчої влади, у сфері управління яких перебувають заклади позашкільної освіти; схвалюється педагогічною радою закладу позашкільної освіти, затверджується керівником закладу та погоджується із засновником.

Освітня програма вибудовується з урахуванням диференціації та індивідуалізації освітнього процесу, демократизації управління, створення умов для творчої діяльності адміністрації та працівників закладу позашкільної освіти, збереження єдиного освітнього простору в регіоні, соціального захисту вихованців, учнів і слухачів, із забезпеченням їх права на доступність і якість позашкільної освіти, створення умов для безперервності освіти.

Освітня програма закладу позашкільної освіти є засобом забезпечення реальних умов для вибору індивідуальної траєкторії розвитку, гарантом досягнення обраних освітніх рівнів, технологічним засобом управління якістю позашкільної освіти.

Освітня програма узгоджена із законами України «Про освіту» та «Про позашкільну освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», Положенням про позашкільний навчальний заклад, Положенням про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 11 серпня 2004 р. № 651 та зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 20 серпня 2004 р. за № 1036/9635, Типовими навчальними планами для організації навчально-виховного процесу в позашкільних навчальних закладах системи Міністерства освіти і науки України, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 22.07.2008 р. № 676, освітніми запитамі дітей та їх батьків.

I. Місія, візія та ключові цінності закладу позашкільної освіти

Місія закладу позашкільної освіти – сприяння кожному здобувачу освіти в цілісному розвитку та лідерському становленні; служіння людині, громаді, суспільству.

Візія закладу позашкільної освіти:

створення сприятливого середовища, інфраструктури та умов для розвитку особистості;

розвиток науково-педагогічного потенціалу, удосконалення науково-дослідницької, освітньої та інноваційної діяльності;

сприяння розкриттю лідерських якостей здобувачів освіти шляхом їх участі в самоврядуванні закладу позашкільної освіти;

створення умов для змістовного дозвілля здобувачів освіти та працівників закладу позашкільної освіти;

відкритість та забезпечення інформування спільноти;

служіння громаді.

Ключові цінності: Україна, дитина, громада, професіоналізм, довіра, духовність, лідерство, відповідальність.

II. Мета та завдання освітнього процесу в закладі позашкільної освіти

Метою освітнього процесу в закладі позашкільної освіти є розвиток здібностей дітей та молоді у сфері освіти, науки, культури, фізичної культури і спорту, технічної та іншого виду творчості, здобуття ними первинних професійних знань, вмінь і навичок, необхідних для їх соціалізації, подальшої само- та/або професійної реалізації.

Основними завданнями є:

виховання громадянина України;

вільний розвиток особистості та формування її соціально-громадського досвіду;

виховання у вихованців, учнів і слухачів поваги до Конституції України, прав і свобод людини та громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії;

виховання у вихованців, учнів і слухачів патріотизму, любові до України, поваги до народних звичаїв, традицій, національних цінностей Українського народу, а також інших націй і народів;

виховання у вихованців, учнів і слухачів шанобливого ставлення до родини та людей похилого віку;

створення умов для творчого, інтелектуального, духовного і фізичного розвитку вихованців, учнів і слухачів;

здобуття учнями, вихованцями, слухачами первинних професійних навичок і вмінь, необхідних для їхньої соціалізації, подальшої самореалізації та/або професійної діяльності;

формування у вихованців, учнів і слухачів свідомого й відповідального ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих, навичок безпечної поведінки;

задоволення освітньо-культурних потреб вихованців, учнів і слухачів, які не забезпечуються іншими складовими структури освіти;

задоволення потреб вихованців, учнів і слухачів у професійному самовизначенні і творчій самореалізації;

пошук, розвиток та підтримка здібних, обдарованих і талановитих вихованців, учнів і слухачів;

вдосконалення фізичного розвитку вихованців, учнів і слухачів, підготовка спортивного резерву для збірних команд України з різних видів спорту;

організація дозвілля вихованців, учнів і слухачів, пошук його нових форм; профілактика бездоглядності, правопорушень;

виховання в учасників освітнього процесу свідомого ставлення до власної безпеки та безпеки оточуючих;

формування здорового способу життя вихованців, учнів і слухачів;

здійснення інформаційно-методичної та організаційно-масової роботи.

Головні принципи освітнього процесу:

гуманізація, що визначає пріоритети завдань творчої самореалізації особистості, її виховання, створення умов для вияву обдарованості і талантів здобувачів освіти, формування гуманної особистості;

єдність загальнолюдських і національних цінностей, що забезпечує у змісті освітнього процесу органічний зв'язок і духовну єдність української національної культури з культурою народів світу; розвиток культури всіх національних меншин, що проживають на території України; сприяє усвідомленню пріоритетності загальнолюдських цінностей над груповими; визначає позашкільну освіту як важливий засіб національного розвитку й гармонізації національних і міжнаціональних відносин в Україні;

демократизація, що передбачає автономію закладів позашкільної освіти різних типів та форм власності у вирішенні основних питань змісту їх діяльності, розвитку різноманітних форм співробітництва та партнерства всіх учасників освітнього процесу;

науковість і системність, що полягає в забезпеченні оптимальних умов для інтегруючої функції освітніх процесів в умовах досягнення основної мети позашкільної освіти;

безперервність, наступність та інтеграція, що забезпечує єдність всіх ланок освіти, об'єднання зусиль закладів позашкільної освіти з іншими закладами та організаціями; цілісність і наступність позашкільної освіти, спрямованої на поглиблення та конкретизацію освітнього процесу; набуття освіти упродовж всього життя, за умови наступності та концентричності;

багатоукладність і варіативність, що передбачає можливість широкого вибору змісту, форми і засобів позашкільної освіти, альтернативність у задоволенні духовних запитів здобувачів освіти, їх пізнавальних та інтелектуальних можливостей та інтересів, запровадження поліваріантності навчальних програм, поглиблення і розширення їх практичної сприйнятливості, референції та індивідуалізованого освітнього процесу;

добровільність і доступність, що передбачає право вибору та доступності в забезпеченні потреб абсолютності у творчій самореалізації, духовному самовдосконаленні, здобутті додаткових знань, умінь та навичок, підготовки до активної професійної та громадської діяльності;

самостійність і активність особистості, що полягає у забезпеченні психолого-педагогічної атмосфери, яка сприяє виявленню, розвитку і реалізації

здобувачами освіти пізнавальної самостійності, творчої активності, прояву обдарованості і таланту;

практична спрямованість, що передбачає набуття здобувачами освіти певних умінь і навичок, орієнтацію на трудову діяльність у ринкових умовах, їх розширення та розвиток, а також впровадження в життя за умов інтеграції з наукою і виробництвом.

Зміст освітнього процесу ґрунтується на засадах особистісного замовлення дітей і їх батьків. Ці замовлення постійно розвиваються, варіюються, в чому і простежується безперервна динамічність позашкільної освіти, її нестандартність та варіативність. Освітній процес у закладі позашкільної освіти здійснюється за одним або кількома напрямками (зазначається, за якими саме – відповідно до Закону України «Про позашкільну освіту»).

III. Система управління освітнім процесом.

У цьому розділі коротко описується система управління закладом позашкільної освіти (основні завдання управління, структура управління, субординаційні зв'язки, кадрове забезпечення тощо).

IV. Навчальний план та обґрунтування його вибору

При формуванні робочого навчального плану враховано вимоги законів України «Про освіту», «Про позашкільну освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», Положення про позашкільний навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 травня 2001 р. № 433, Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 серпня 2004 р. № 651 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20 серпня 2004 р. № 1036/9635, Типових навчальних планів для організації навчально-виховного процесу в позашкільних навчальних закладах системи Міністерства освіти і науки України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 22 липня 2008 р. № 676.

Загальний обсяг навчального навантаження:

для гуртків, секцій, студій та інших творчих об'єднань **початкового рівня** за напрямками позашкільної освіти складає:

№ з/п	Напрямок діяльності	Кількість годин			
		до 1-го року навчання		2-й рік навчання	
		на тиждень	усього за рік	на тиждень	усього за рік
1	Художньо-естетичний: - для однопрофільних	4-6	144-216	4-6	144-216

	- для багатoproфільних	4-10	144-360	4-10	144-360
2	Туристсько-краєзнавчий	4-6	144-216	6	216
3	Еколого-натуралістичний	4-6	144-216	6	216
4	Науково-технічний	4-6	144-216	4-6	144-216
5	Дослідницько-експериментальний	4-6	144-216	6-8	216-288
6	Фізкультурно-спортивний	6	216	6	216
7	Військово-патріотичний	4-6	144-216	6	216
8	Соціально-реабілітаційний	4	144	4-6	144-216
9	Оздоровчий	4	144	4	144
10	Гуманітарний	4	144	4-6	144-216
11	Інші	4	144	4-6	144-216

для гуртків, секцій, студій та інших творчих об'єднань **основного рівня** за напрямками позашкільної освіти:

№ з/п	Напрямок діяльності	Кількість годин							
		до 1-го року навчання		2-й рік навчання		3-й рік навчання		4-й рік навчання	
		на тиждень навчання	усього за рік	на тиждень навчання	усього за рік	на тиждень навчання	усього за рік	на тиждень навчання	усього за рік
1	Художньо-естетичний:								
	- для однопрофільних	4-9	144-324	6-10	246-360	6-10	246-360	6-12	360-432
	- для багатoproфільних	4-12 (13)	144-432 (468)	4-12 (13)	144-432 (468)	4-12 (13)	144-432 (468)	4-12 (13)	144-432 (468)
2	Туристсько-краєзнавчий	6-9	216-324	6-9	216-324	6-9	216-324	6-9	216-324
3	Еколого-натуралістичний	4-6	144-216	6	216	6-9	216-324	6-9	216-324
4	Науково-технічний	4-6	144-216	6-9	216-324	6-10	246-360	6-12	360-432
5	Дослідницько-експериментальний	6-8	216-288	6-8	216-288	6-10	246-360	6-12	360-432
6	Фізкультурно-спортивний	6	216	6	216	6-9	216-324	6-9	216-324
7	Військово-патріотичний	4-6	144-216	6	216	6-9	216-324	6-9	216-324

8	Соціально-реабілітаційний	4-6	144-216	4-6	144-216	6-9	216-324	6-9	216-324
9	Оздоровчий	4-6	144-216	4-6	144-216	6	216	6	216
10	Гуманітарний	4-6	144-216	4-9	144-324	6-9	216-324	6-9	216-324
11	Інші	4-6	144-216	4-9	144-324	6-9	216-324	6-9	216-324

для гуртків, секцій, студій та інших творчих об'єднань **вищого рівня** за напрямками позашкільної освіти:

№ з/п	Напрямок діяльності	Кількість годин							
		до 1-го року навчання		2-й рік навчання		3-й рік навчання		4-й рік навчання	
		на тиждень навчання	усього за рік	на тиждень навчання	усього за рік	на тиждень навчання	усього за рік	на тиждень навчання	усього за рік
1	Художньо-естетичний:								
	- для однопрофільних	6-12	360-432	6-12	360-432	6-12	360-432	6-12	360-432
	- для багатoproфільних	4-12 (13)	144-432 (468)	4-12 (13)	144-432 (468)	4-12 (13)	144-432 (468)	4-12 (13)	144-432 (468)
2	Туристсько-краєнавчий	6-9	216-324	6-12	360-432	6-12	360-432	6-12	360-432
3	Еколого-натуралістичний	6	216	6-9	216-324	6-9	216-324	6-9	216-324
4	Науково-технічний	6-12	360-432	6-12	360-432	6-12	360-432	6-12	360-432
5	Дослідницько-експериментальний	6-12	360-432	6-12	360-432	6-12	360-432	6-12	360-432
6	Фізкультурно-спортивний	6-9	216-324	6-9	216-324	9-12	324-432	9-12	324-432
7	Військово-патріотичний	6	216	6-9	216-324	6-9	216-324	6-9	216-324
8	Соціально-реабілітаційний	6	216	6-9	216-324	6-9	216-324	6-9	216-324
9	Оздоровчий	6	216	6	216	6-9	216-324	6-9	216-324
10	Гуманітарний	6	216	6	216	6-9	216-	6-9	216-

							324		324
11	Інші	6	216	6	216	6-9	216-324	6-9	216-324

Вимоги до вихованців (вік, рівень підготовленості /не вимагає спеціальної підготовки, передбачає рівень підготовки .../, вимоги до здоров'я – якщо це передбачено специфікою діяльності здобувачів освіти тощо).

Тривалість одного заняття в закладі позашкільної освіти визначається навчальним планом і навчальними програмами з урахуванням психофізіологічного розвитку та допустимого навантаження для різних вікових категорій і становить для вихованців, учнів і слухачів:

віком від 3 до 6 років – 30 хвилин;

віком від 6 до 7 років – 35 хвилин;

старшого віку – 45 хвилин.

Перерви між заняттями визначаються режимом щоденної роботи закладу позашкільної освіти та його Статутом.

V. Навчальні програми

Перелік навчальних програм (з урахуванням особливостей регіону, інтересів вихованців, кадрового забезпечення закладу, матеріально-технічної бази тощо).

Наприклад:

№ з/п	Назва програми	Автор (автори)	Рівень схвалення	Документ
Художньо-естетичний				
1	Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку «Радіотеатр»	Єрьоміна В. В.	Науково-методична комісія з позашкільної освіти Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України (протокол № 2 від 29.06.2017)	Лист ІМЗО від 18.07.2017 № 22.1/12-Г-407
2	Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку «Художня	Серков О. О.	Науково-методична комісія з позашкільної освіти Науково-	Лист ІМЗО від 18.07.2017 № 22.1/12-Г-399

	кераміка»		методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України (протокол № 2 від 29.06.2017)	
Науково-технічний				
3	Навчальна програма з позашкільної освіти науково-технічного напрямку «Цікава інформатика»	Шугаєвська Л. В.	Науково-методична комісія з позашкільної освіти Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України (протокол № 2 від 29.06.2017)	Лист ІМЗО від 18.07.2017 № 22.1/12-Г-403
4	Навчальна програма з позашкільної освіти науково-технічного напрямку «Майстер глиняної іграшки»	Назаренко Р. В.	Науково-методична рада управління освіти Дарницького районної м. Києві державної адміністрації	Наказ управління освіти Дарницького районної м. Києві державної адміністрації від 26.11.2015 № 321

VI. Методичне забезпечення освітньої програми

У цьому розділі зазначається, яким методичним матеріалом забезпечується реалізація змісту позашкільної освіти та досягнення очікуваного результату роботи закладу позашкільної освіти. Також пояснюється, чому саме цей програмно-методичний матеріал заклад позашкільної освіти обрав для реалізації змісту освіти та забезпечення його якості.

VII. Організація освітнього процесу в закладі позашкільної освіти

Освітній процес в закладі позашкільної освіти організовано за такими організаційними формами:

- творчі об'єднання;

- гуртки;
- групи;
- секції;
- відділення;
- відділи;
- студії;
- школи;
- клуби;
- центри;
- ансамблі;
- театри;
- майстерні;
- лабораторії та ін.

Заняття проводяться у формі індивідуальних і групових занять.

Вибір форм і методів навчання працівники закладу позашкільної освіти визначають самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку в освітньому процесі.

VIII. Корекційно-розвитковий складник (для осіб з особливими освітніми потребами)

Корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами наводиться, якщо навчальна програма передбачає участь осіб з особливими освітніми потребами у її засвоєнні та створенні спеціальних умов для них.

Корекційно-розвитковий складник визначають керівники гуртків з урахуванням особливостей вихованців з особливими освітніми потребами:

наявність чи відсутність обмежень для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;

необхідність специфічного обладнання (за необхідності) та його перелік;

перелік спеціальних завдань для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами (за необхідності).

IX. Очікувані результати реалізації освітньої програми

Як результат реалізації освітньої програми є сформованість у вихованців, учнів і слухачів пізнавальної, практичної, творчої і соціальної компетентностей.

Пізнавальні компетентності передбачають оволодіння поняттями та знаннями з різних галузей знань; основ характеристики явищ і процесів

суспільного життя; набуття знань морально-психологічних якостей, способів організації змістовного дозвілля.

Практичні компетентності передбачають формування різноманітних техніко-технологічних вмінь і навичок, здатності реалізовувати і захищати свої права, орієнтуватися у соціальних відносинах, встановлювати зв'язки між подіями і явищами, формулювати, висловлювати та доводити власну думку, позицію.

Творчі компетентності передбачають набуття досвіду власної творчої діяльності з різних галузей знань, розв'язання творчих завдань, здатності проявляти творчу ініціативу; розвиток дослідницьких здібностей, системного, просторового і логічного мислення, уяви, фантазії; потреби у творчій самореалізації та духовному вдосконаленні.

Соціальні компетентності орієнтовані на досягнення високого рівня освіченості і вихованості; емоційний, фізичний та інтелектуальний розвиток; формування позитивних особистісних якостей (самостійність, наполегливість, працелюбство та ін.), ціннісного ставлення до себе та інших, вміння працювати в колективі. Розвиток здатності до професійного самовизначення. Творчого становлення. Формування громадянського поведінки, патріотизму, любові до України.